

Vetőmag

XVI. évfolyam, 2009. 4. szám

A Vetőmag Szövetség Szakmaközi Szervezet és TermékTanács folyóirata

A tartalomról

Ezt a szakmát nyugdíjasként is művelni kell 2

A legnagyobb kihívás a vetőmagtermesztés 4

Kitekintés az ESA (Európai Vetőmag Szövetség) munkájára 8

Változások előtt a fajta-elismerési és a vetőmag-minősítési rendszer 10

A Syngenta megvásárolta a Monsanto napraforgó üzletágát 14

Ezt a szakmát nyugdíjasként is művelni kell

Abban a megtiszteltetésben volt részem, hogy Apjok Ferenc a budapesti, Máriaremetei úti házában fogadott. Csak a látogatási időpont egyeztetésekor „esett le a tantusz”, hogy Feri bácsi azonos az Apjok lányok – Ildikó és Csilla – édesapjával, akik a múlt század '80-as éveiben kiváló síversenyzők voltak. Egy ország aggódott Csilláért, amikor egy 1984-ben rendezett ausztriai síverseny során súlyosan megsérült. Szerencsére, ma már szinte semmi nyoma a sérüléseknek, és boldog családanyaként neveli két szép gyermekét. S a három másik Apjok lány sem maradt el a testvérektől, így, amikor összejön a szűk család, Feri bácsi és Gyöngyi néni, a kedves és hűséges feleség – akivel jövőre lesznek ötven éve házасok -, a négy lánygyermek a férjekkel és az unokákkal (szám szerint heten vannak), bizony csaknem húszan zsongják be a házat.

♦ *Feri bácsi, bármilyen furcsa, de valóban a vetőmag szakma határozta-e meg, hogy a négy lány a sísportot választotta?*

– Miután csak télen mehettünk szabadságra – egy agrárszakember nyáron dolgozik igazán – így nem sok választásunk maradt, csak a téli „nyaralás”. Az MTA mátraházai téli üdülőjében töltöttünk néhány napot, s Kékestetőre is kirándultunk, ahol Ildikó és Csilla is maga tanult síelni. Egy alkalommal a Kékesi Sasok edzője meglátta Ildikót, s azt mondta, ügyes ez a kislány, hozzák el hozzám. Nos, így kezdődött a gyerekek sportkarrierje.

♦ *Önt a sípályán az Apjok lányok apukájaként ismerték, ám a vetőmag szakmában már más a helyzet. Lassan félszázada, hogy vetőmagtermesztéssel foglalkozik, s bár már – elárulhatjuk? – 75 éves, de még mindig aktívan dolgozik. Tegye is, hiszen egyrészt nyugodtan letagadhat 5-10 évet a korából, másrészt nagy szükség van a szakmai tapasztalatára, tudására.*

– Hetente kétszer-háromszor ma is „előfordulok” a martonvásári kutatóintézetben, ahonnan 60 évesen mentem nyugdíjba. Martonvásáron egy ötvenhektáros, kis hobbigazdaságom van, aminek gondját kell viselni. Aki szereti a szakmáját, az hiába megy nyugdíjba, nem tudja abbahagyni. S ha nem is Martonvásáron lenne a földem, akkor is kimennék az intézetbe, mert ott vannak a kolégák. Szakmai beszélgetések, kellő

Apjok Ferenc

információszerzés nélkül egy szakember nem képes meglenni, tehát már ezért is ki kell mennem Martonvásárra. Egyébként ma is együttműködöm az intézettel, miután a földem adottságai jók (32 AK!), így szinte minden évben végzünk ezen a területen is kísérleteket. Különösen most, amikor a kukoricabogár megjelen, mivel az intézetnek állandóan váltani kell a területet, s esetenként a szaporításokhoz, a kísérletekhez nincs elegendő területük. Az idén a földemen, az út mellett bemutatót tartottunk, jövőre pedig mintegy 8-10 hektáron különböző kisanyagok szaporítását végezzük, kisparcellás kísérleteket állítanak be. Ebben a munkában magam is részt vehetek, s ez öröm a számomra is.

♦ *Mondhatjuk tehát, hogy a kukorica volt a fő növény az Ön munkásságában?*

– Nem csak a kukorica, a másik fontos növény a búza volt, ugyanis

az intézet által nemesített elit és első szap.fokú búzafajtákat szaporítok. Kommersz búzát nem is termeszték. Az idén 38 hektáron folyt búzatermesztés, s minden termésből vetőmagot állítok elő.

♦ *Menjünk vissza a kezdetekhez. Ön a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen szerzett diplomát, ahol általános agrár-képzésben részesült, s ennek során szinte mindegyik szakágból kapott ízelítőt. Hogyan került a vetőmag szakmába?*

– Amikor Gödöllőre jártam, abban az időben a növénytermesztési szak az egyik legnagyobb és legnépszerűbb szakja volt az egyetemnek. Négyezren végeztünk ezen a szakon, s ezen belül akkoriban növényvédelemmel foglalkoztam. Mondhatnám azt is, hogy néhai professzoromnak, Manningér Gusztáv Adolfnak köszönhetem ezt a szép szakmát, ugyanis az egyetem elvégzése után ő helyeztetett az első állásomba, ahol növényvédelemmel foglalkoztam. Ez pedig szorosan kapcsolódott a vetőmag szakmához, termesztéshez. Abban az időben lucerna vetőmagtermesztéssel foglalkoztam a növényvédelmen keresztül. Ez 1957-ben történt, a Pest-Nógrád megyei Állami Gazdaságok Igazgatóságán dolgoztam, s növényvédelem, talajerő-gazdálkodás volt a területem, s ez az időszak egészen 1962-ig tartott. Akkoriban mindent központilag irányítottak: a két megye gazdaságait láttam el szaktanácsokkal, s a különbö-

ző növényvédő szerek, műtrágyák kiutalását is én végeztem a számukra. Mindkét anyag hiánycikk volt, szinte dekára kellett elosztani a gazdaságok között. Innen kerültem, mint lucernás, Martonvásárra, ahol a lucernakutatással Bőjtös Zoltán foglalkozott. Tulajdonképpen ők hívtak az intézethez. Amikor a lucernakutatás megszűnt Martonvásáron, akkor átkerültem a hibridüzembe, ahol elsősorban kukorica, de búza vetőmag-szaporítással is foglalkoztunk. Csak a nevében volt hibridüzem, itt valóban vetőmagtermesztéssel is foglalkoztunk. Nyár végén előbb a búzát, aztán a kukoricát dolgoztuk fel. S innen nyugdíjaztak.

♦ ***Azért ne intézzük el ilyen gyorsan az elmúlt éveket, évtizedeket. Ön nemesítéssel is foglalkozott.***

– Valóban, hiszen Martonvásár mindig is komoly szellemi műhelyként volt ismert. A magam szerepét úgy fogalmaznám, hogy inkább besegítő tagja voltam a csapatnak, mintsem a kutatómunka részese. Amíg folyt a nemesítés, addig – legyen szó búzáról, kukoricáról, más gabonafélékről – a kísérleti anyagokat el kellett vetni, meg kellett termelni, gondját kellett viselni. Mielőtt egy új vetőmagfajta kikerült az intézetből, az előtt kísérleti természetben teszteltük a kutatási eredményeket. Több száz hektáron gazdálkodtunk, hogy a gyakorlat részére elit, és első fokú vetőmag alapanyagokat biztosítsunk. Mint termeltetési osztályvezetőnek, az volt a feladatom, hogy a különböző, természetesen kihelyezett növényeket felügyeljem. Jártam a velünk együttműködő gazdaságokat, ahol szaknácscsodással, ellenőrzéssel segítettem a gazdaságok munkáját. Egy agronómustól nem lehetett elvárni, hogy olyan részletességgel, ahogy ezt a növény igényelte, tudjon mindent, ezért mi mendedzseltük ezeket a munkákat. A megtermelt anyagok bekerültek Martonvásárra, és ott dolgoztuk fel. A martonvásári hibridüzem után újabbak -szám szerint 12- épültek, s ennek a 12 hibridüzemnek a szakmai felügyelete is hozzánk tartozott, már ami a martonvásári hibridek vetőmag-előállítását illeti. Anélkül, hogy a szakmai kérdéseket mélyen érinteném, oda kellett figyelniük minden részletre ahhoz, hogy a vetőmagtermesztéssel ne legyenek problémák. A vetéstől a betakarításig nem volt megállás. A

hibrideket december elejéig folyamatosan takarítottuk be, majd fel dolgoztuk.

♦ ***A Martonvásári Kutató Intézet nemrég ünnepelte fennállásának 60. évfordulóját, ahol részletesen is beszámoltak az elmúlt hat évtized tevékenységéről. A martonvásári hibridek –mondhatni– világhírűvé váltak. Milyen szerep jutott Feri bácsinak ebben a folyamatban?***

Amikor a nemesítő „megcsinálja” a hibridet, utána egy kis mennyiséget átad a szaporítónak. S ezt a szaporítási feladatot végeztük mi az üzemben, vagyis a tenyészkertből kikerülő anyagokat szaporítottuk fel olyan mértékben, hogy a gazdaságokban is használni tudják. Magyarán, piacosítottuk a terméket, amit a hazai gazdasági partnerek, s külföldi cégek is megkaptak. Gyakorlatilag egyfajta fontos láncszemet alkottunk ebben a folyamatban.

♦ ***Mire a legbüszkébb az elmúlt 52 esztendőből?***

– Hű, ez nehéz kérdés! Tizenöt éve nyugdíjban vagyok, s a legszívesebben az 1963-1994 közötti időszakra emlékszem vissza. Élmény volt számomra dolgozni, nagyon szeretem a szakmát. Már az első magyar hibrid, az MV5-ös szaporításában is részt vettem, s ez is óriási kihívásnak számított. Elindultunk egy ismeretlen úton, s menet közben szereztük a tapasztalatokat. Tanulva dolgoztunk, hiszen az egyetemen ezt nem tanították. Gyakran a negatív tapasztalat hozta az eredményt. S amikor megjelentek az első hibridek, akkor 30 százalékkal nőttek a hozamok. El lehet képzelni, hogy két-három év alatt az ország vetésterületének 90 százaléka hibridet vetettek, s ez nekünk volt köszönhető.

♦ ***Hogyan látja, mindent csak a hozamnövelésnek rendelték alá?***

– Abban az időben, amikor mi kezdtünk, a hozam növelése volt a lényeg, nem számított, hogy mibe kerül. Most az egy hektárról levehető nettó forint a lényeg. A hibrideknek szárazságtűrés, tápanyag szempontjából ott van jelentősége, hogy ma már ennek a követelménynek is meg kell felelniük. Azok a hibridek vannak ma előtérben – s ebben a klímaváltozás is szerepet játszik – amelyek viszonylag alacsonyabb tőszámmal is képesek magasabb hozamokra. Arról nem is beszélve, hogy ma már a hosszú tenyészidejű hibridek-

kel szemben a rövid tenyészidejű hibridek jelentősége nő. Október közepe van, s alig látunk betakarított kukoricatáblát. Ennek az az oka, hogy borzasztó drága a szárítás (egy mázsa kukorica szárítása kb. 800 forintba kerül), így a természetre bízzák a szárítást. De ehhez fontos, hogy a kukorica megálljon a lábán, és minél alacsonyabb nedvességtartalommal kelljen betakarítani.

♦ ***Ma már óriási a választék...***

– Így igaz. Ha végignézzük a fajtaajánlatokat, akkor az összes szortimenten belül több száz fajta található. Sok ma már a külföldi fajta, óriási a konkurencia. Nálunk már a hetvenes években bekövetkezett a piaci liberalizáció a kukorica hibrid vonatkozásában, hiszen ekkor megjelent Magyarországon a Pioneer, mégpedig ügyes üzletpolitikájának köszönhetően. A Pioneer ma is tartja az első helyét, Martonvásár pedig stabilan ott van a középmezőnyben. Elsősorban a korai hibridek a népszerűek, ezekkel én nagyon is elégedett vagyok.

♦ ***Milyennek látja a vetőmagágazat mai helyzetét?***

– Borzasztóan nehéz a helyzet, a konkurencia erős, az idejű év pedig kétségbeejtően gyenge, az árak alacsonyak. Nem a fajtákkal van a baj, hanem az értékesítéssel. Egy kicsit gyengébb évben a piac nem képes a gabonát megvenni, s talán nem is érdemes sokat termesztetni. Az állatállomány kicsi, az export beszűkül, s máris értékesítési gondok mutatkoznak.

♦ ***Feri bácsi, hetvenöt évesen milyen tervei vannak?***

– Tervek? Amíg lehet, teszem a dolgom. Én már csak hobbiból dolgozom. Megértem, hogy megkaptam az aranydiplomát az egyetemről. Sajnos, a családból senki sem folytatja a munkát. Az unokák közül sincs utánpótlás. De úgy látom, hogy a fiatalok nem igazán szeretik ezt a szakmát, talán mert nem éppen irodai tevékenység a vetőmagtermesztéssel való foglalkozás. Azt szoktuk mondani, hogy az elmúlt évtizedek alatt a poron kívül más is ragadt ránk, amikor a fiatalabb korosztály tagjai rácsodálkoznak, hogy ezt is tudjuk, meg azt is. Mi kint, az operatív munkát végeztük, s most is ezt csinálom ezen az ötven hektáron. Sokan mondják nekem: talán már nem is él-nél, ha nem dolgozhatnál. Van ebben igazság...

Hajtun György

A legnagyobb kihívás a vetőmagtermesztés

A Szerkesztő Bizottság legutóbbi ülésén igényként fogalmazódott meg, hogy mutassunk be fiatal, pályakezdő, tehetséges szakembereket. Merész Béla neve volt az elsők között, akit úgy említettek, hogy érdemes vele beszélgetni. Annyit elárulhatunk a műhelytitkokból, hogy személyesen nem találkoztunk, telefonon zajlott az interjú, de így is sikerült kellő információt kapni a 33 éves fiatal szakemberről.

♦ *Sablonos az első kérdés: kérem, mutakozzon be? Mít tudhatunk Önről első olvasatban?*

– Merész Béla vagyok, 33 éves, nőtlen fiatalember. A Nyugat-Magyarországi Egyetemen, Mosonmagyaróváron, 2000-ben szereztem agrármérnöki diplomát, majd 2002-2004 között elvégeztem a Közgazdaságtudományi Karán a mérnök-közgazdász képzést is.

♦ *Ez tényleg lényegre törő, de tudhatunk-e valamit a hátországáról, a családról?*

– Természetesen. Mohácsi születésű vagyok, édesapám a város földhivatalánál dolgozik, édesanyám szintén Mohácson a véradó állomáson laborasszisztens.

♦ *S Ön hogy „keveredett” az agrárvilágba?*

– A családban nincsenek mezőgazdasági gyökerek, leszámítva azt, hogy itt, a városban mindenkinek van egy kis birtoka a szőlőhegyen. Ezeket a parcellákat szőlő- és zöldségtermesztés folyik, persze nem piaci méretekben, hanem saját felhasználásra. Magam sem tudom, hogy miért, de megtetszett az agrárvilág, és a családban, sok-sok generációra visszamenőleg egyedülként vágtam bele a tanulásba. Úgy döntöttem, hogy agrármérnök leszek, ezért mentem Magyaróvárra.

♦ *Mekkora az Önök kisgazdasága?*

– Csaknem fél hektárt művelünk, amelyen 30-40 hektoliter bort állítunk elő, de nem kereskedelmi célra. A szőlőfajták fele Chardonnay, a másik fele Olaszrizling, s mondhatni, hogy ezek a fajták kedveltek nem csak nálunk, hanem a világ más tájain is.

♦ *Milyen lesz az idei termés?*

– A területünket aszály sújtotta, s ezt tapasztalhattam a saját munkám-

ban is. A mennyiség egyharmadával kevesebb a korábbi éveknél, de a minőség kiváló. Magas cukorfokokat mértünk, a Chardonnayt erős 20 cukorfokkal szüreteltük. A savak viszont egy kicsit elégték.

♦ *Van-e saját pincészetük, ahol a bor készül?*

– Nincs, ez már csaknem ipari mennyiség, házilag igen nagy munka volna ennyi szőlőt feldolgozni. Egy barátunknál – aki a környék egyik nevesebb borásza – dolgozzuk fel a termést, majd öt-tíz hektoliteres műanyag tartályban érleljük, kezeljük, fejtjük a nedűt.

♦ *Ha már így elborozgattunk, együnk is hozzá valamit, mondjuk friss kenyeret. Magyarán, kanyarodjunk a vetőmag szakmához. Hogyan került ide?*

– Az egyetem elvégzése után a Bólyi Mezőgazdasági Rt.-nél kezdtem dolgozni. Balikó Sándor vett fel, ő akkor vezérigazgató-helyettes volt a cégnél. Bagó Béla irányítása alá kerültem, és mint agrármérnök, itt töltöttem a gyakornoki hónapokat. Ezek után a központba kerültem, ahol a kereskedelemmel foglalkoztam. Két évet húztam le a kereskedelmi osztályon, s innen helyeztek át a vetőmagüzemhez, ahol a Kutatási-kísérleti Osztályon végeztem a munkát. Később már osztályvezetőnek neveztek ki, majd 2006-2008 között takarmányüzem igazgató-helyettesként dolgoztam.

2008 nyarától a Margittasziget '92 Kft.-nél vagyok agrármérnök.

♦ *Ez családi vállalkozás?*

– Nem, hanem egy 80-100 tulajdonossal bíró vállalkozás. A cég 3500 hektáron gazdálkodik, szántóföldi növénytermesztést folytatunk négy fő növényvel: búzával, kukoricával, szójával és répével.

Merész Béla

♦ *Foglalkoznak vetőmagtermesztéssel is?*

– A szója 70-80 százalékban vetőmagelőállítás. Még Bólyban fertőzöttem meg a vetőmagtermesztéssel, ugyanis, amikor a Kutatási-kísérleti Osztályon dolgoztam, az volt a feladatunk, hogy a bólyi szóják fajtafenntartását végezzük. Kisparscellákon dolgoztunk, innen kerültek ki a kiváló minőségű vetőmagok. Szerveztük a szántóföldi bemutatókat is, s egyéb, növényvédelmi, tápanyagpótlási kísérleteket végeztünk. Itt szereztem némi tapasztalatot, amit aztán az új munkahelyemen is kamatoztathatok, akár csak a kereskedelmi ismereteimet.

♦ *Ön miben látja e szakma szépségét?*

– Leginkább abban, hogy nagyok a kihívások. A vetőmagtermesztés minden évben más, s bár nem hosszú a pályafutásom, de az elmúlt 8-9 évben azt láttam, hogy gyökeresen változnak a természeti feltételek. Egyik évben a betegség jelent problémát, a másik évben az aszály, a harmadikban esetleg egy csapadékosabb év. A globális klímaváltozás hatásai nálunk is érvényesülnek, s fel kell készülnünk az újabb és újabb

kihívások megválaszolására. Nos, ez az igazán izgalmas és nehéz feladat. A vetőmagnál ugyanis fokozottabban érződik minden hatás, mint a szántóföldi növénytermesztésnél. Itt további plusz megoldásokat is találni kell ahhoz, hogy a végén egy csíráképes, fémzárolt vetőmagot állítsunk elő. A szántóföldi növénytermesztés legnagyobb kihívása a vetőmagtermesztés. A piacképes, jó minőségű vetőmag egyébként alapvető, ám el is kell tudni adni a terméket, s a piaci igények felkutatása is újabb kihívás.

♦ *Adódik a kérdés az elmondottakból: hogyan látja az ágazat helyzetét?*

– Korábban a földalapú támogatást a fémzárolt vetőmag használatához kötötték. Ez biztos piacot jelentett a vetőmag-előállítóknak. Ennek megszűntével komoly visszaesés következett be a piacon, sokan az árúnak betakarított termésből fogták a következő évi vetőmagot. A globális gazdasági válság szintén negatívan hatott a vetőmagpiacra, hiszen a gazdáknak kevesebb lett a tőkájük, kedvezőtlenebbek a hitelhez jutás feltételei, az eladási árak pedig lefelé mennek. A piac beszűkült, a multinacionális cégek eluralkítják a piacot, így pedig nehéz talpon maradni. Nagy a verseny, csak a jó minőségű, piacképes termékekkel vehetjük fel a kesztyűt.

♦ *S mit hoz a jövő?*

– A gazdálkodók ma már tudják, hogy a fémzárolt vetőmag a jó minőségű termés egyik alapja. Egy állami beavatkozás tovább segítheti a vetőmagpiac élénkülését. Az ország adottságai kiválóak a vetőmagtermesztéshez, több növényfaj vetőmagját biztonsággal elő tudjuk állítani, s úgy gondolom, hogy ezt az unióban is tudják. Hazai összefogásra volna szükség szakmai szinteken ahhoz, hogy kiutat találjunk a jelenlegi helyzetből.

♦ *Végezetül: említette a generációváltást. Milyen „minőségű” az utánpótlás? Ön kit tart mesterének?*

– Az agráregyetemen kiváló elméleti tudást szerezhet az ember, ám fontosnak tartom, hogy diploma után mielőbb gyakorlati tudás is párosuljon hozzá. Szerencsésnek mondhatom magam, mert a Boly Rt.-ben elég széles spektrumot ölelt fel a munkaköröm: a takarmánygyártástól a vetőmagtermesztésen át

a szántóföldi növénytermesztésig tevékenykedhettem. Tapasztalt, sokoldalú kollégákkal dolgozhattam együtt. Balikó Sándort nevezhetem az egyik mentoromnak, most viszont Eberhardt Györgyöt kell említenem, aki széles látókörű, kiváló szakember. Szintén Óváron végzett, s országosan is ismert, elismert ember, akitől szintén sokat tanulok. Azt gon-

dolom, hogy ha a fiatalos lendület kellő tapasztalattal párosul, akkor nincs megoldhatatlan feladat. Egyébként a vetőmagtermesztést a közgazdasági ismeretekkel összhangban kell kamatoztatni, mert mindenki a profitért dolgozik. Nyitott szemmel kell járni, élni, másként nem léphetünk előre.

H. Gy.

Kiállítók voltunk a 25. Bábolnai Nemzetközi Gazdanapokon

Idén szeptember 16. és 19. között rendezték meg a Bábolnai Nemzetközi Gazdanapokat, melyen a Vetőmag Szövetség Szakmaközi Szervezet és Terméktanács (VSZT) ismét kiállítóként vett részt. Az ilyen jellegű kiállítások mindig nagyszerű lehetőséget nyújtanak arra, hogy az egyes cégek bemutatkozó anyagai, katalógusai eljussanak az ország különböző pontjairól érkező szakemberekhez, érdeklődőkhöz. Tagjaink közül 21 cég élt a lehetőséggel, és küldte meg felhívásunkra szóróanyagát, fajtakatalógusát.

Külön köszönet illeti tagunkat, a Rédei Kertimag Zrt.-t, amiért színpompás installációjával járult hozzá a stand szebbé és a látogatók számára vonzóbbá tételéhez. A rendezvényen 10 VSZT-tag saját kiállítói standdal jelent meg. Az előző évek hagyományaihoz híven idén is terjesztettük „*Ki mit vet, úgy arat!*” szórólapunkat a megjelent érdeklődőknek, melyben a fémzárolt vetőmaghasználat fontosságára hívtuk fel ismételten a figyelmet, utalva a visszavetéssel együtt járó negatív következményekre. A Fajtaoltalmi Nonprofit Kft. „*Visszavetett vetőmag és utántermesztett vetőgumó jogdíja*” című ismeretője a téma aktualitására való tekintettel nagyon népszerű volt. Ez a tájékoztató a Találmányok szabaddalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény módosításáról nyújt rövid ismertetést.

A rendezvény négy napja alatt számos szakmai konferencia, szakember-találkozó és közönségprogram várta a Bábolnára látogatókat. A kiállítás házigazdája a Bábolna Ménesbirtok Kft., társrendezője az IKR Zrt., szervezője pedig a Congress Kft. volt.

Sok érdeklődő érkezett a környező országokból, elsősorban Szlovákiából. A szakemberek idén is a kukorica és kalászos fajták iránt mutattak nagyobb érdeklődést, míg a nagyközönség elsősorban a zöldség- és dísznövény vetőmag-kínálatra volt kíváncsi. A kiállítás idejére a legtöbben már elvetették a repcét, és talán ezért is keresték kevesebben az ezzel kapcsolatos információs anyagokat.

Új információkat nemcsak a prospektusokból, katalógusokból szerezhettek az érdeklődők, hanem a számos területet felölelő szakmai konferenciákon is.

A második napon tartotta az IKR Zrt. konferenciáját, „Kihívások és válaszok II.” címmel. Az előadók elmondták, hogy a gazdasági válság hazánkat is elérte, de a mezőgazdaságot kevésbé érintette, azonban így is komoly kihívások elé állította az agrárium szereplőit. Pénteken rendezték meg a „Vízhasznosítás a mezőgazdaságban” című szakmai konferenciát. Az előadók kiemelték, hogy Magyarországon kiválóak az öntözési lehetőségek, ám ezeket nem használják ki a mezőgazdasági szereplők. Mint minden évben, idén is nagy érdeklődés kísérte a „Lovak és lóerők” bemutatót, amely ezúttal is jó szórakozást jelentett a kíváncsi nézők számára.

Németh Noémi

Együttműködés a felhasználókkal

Idén nyáron, pontosabban júniusban alakult meg a Fajtaoltalmi Nonprofit Kft., amelynek ügyvezető igazgatója Seprenyi István. A cég a visszavetett árugabona utáni fajtaoltalmi licencdíj beszédésével foglalkozik. Miután a nyolc alapító cég tagja a Vetőmag Szövetség Szakmaközi Szervezet és Terméktanácsnak, így a Fajtaoltalmi Kft. is szoros együttműködést kíván kialakítani a Szövetséggel, már csak azért is, mert a jogérvényesítést közösen tudják megvalósítani. A licencdíj befizetése ma már törvényi kötelezettsége a felhasználóknak, mellyel a hazai joggyakorlat az uniós szabályozáshoz igazodik.

Az Európai Unióban már 1994-ben rendezték (egy tanácsi rendelet formájában) a fajtaoltalmi kérdést, hiszen megalakult a Fajtaoltalmi Hivatal, kezdte mondandóját Seprenyi István. Ezt a tanácsi rendeletet az Európai Bizottság 1995-ben pontosította annyiban, hogy meghatározták, hogy milyen licencdíj érvényesítés mellett valószínűleg meg a végrehajtás. A tavaly Siófokon megrendezett EESNET kongresszuson a cseh kollégák számoltak be a fajtaoltalmi díjak beszédéséről. Dukát úrék szerencsésebb helyzetben vannak nálunk, mivel ott 2002-ben indították el ezt a folyamatot, vagyis mára már bőséges tapasztalatokkal rendelkeznek ezen a téren.

Minden ország más és más megoldást, technikát választ. A magyar változat annyiban különbözik a többitől, hogy törvénnyel erősítették meg a végrehajtást, és a személyiségi jogok védelmére külön hangsúlyt helyeztek a törvényalkotók. A jogszabály szigorúbban rendelkezik erről a kérdéstről, mint az EU más országaiban, s ennek következtében azt is szabályozzák, hogy a Kft. a hatóságokat milyen szabályok szerint keresheti meg a termelőket, illetve a feldolgozókat érintő adatszolgáltatás tekintetében.

A cég tehát egyértelműen a visszavetett vetőmag utáni fajtahasználati díj beszédésére alakult idén június 19-én. Az ügyvezető igazgató lelkesen kapcsolódott a céget szervező csapat munkájához. A visszavetett vetőmag utáni díjbeszédésről korábban sem voltak túlzottan kedvező hírek, de egészen más belülről látni az ügyeket. Az igazgató hangsúlyozza, hogy a Kft. nonprofit, tehát az alapítóknak – IKR, KITE, Prebázismag Kft. (Martonvásár), Gabonakutató Intézet, Limagrain, Hungaroseed, Saaten Union és Mitemag – nem céljuk a profitterme-

Seprenyi István

lés. A cégalapítás óta Seprenyi István felkereste az összes olyan nemesítőt, aki oltalmazott fajtaban érintett. A cél az, hogy a nemesítő házakkal minél szélesebb körben jó együttműködés jöjjön létre a törvényi egységes alkalmazása érdekében.

Miután a hibrid és szintetikus fajtákra nem vonatkozik a törvény, ezért a multinacionális cégek kevésbé érintettek. Az érintett termelőkkel viszont szoros együttműködést kíván a cég kialakítani. A szükséges adatokat az MgSzH adatbázisából szerezhetik be a törvény rendelkezése alapján, de a kifizető hatóságtól, az MVH-tól is kérhetnek segítséget. Azokról a termelőkről kérnek információt, akik a cég által képviselt fajok termesztésével foglalkoznak. Ezen kívül a nemesítői adatbázis is rendelkezésre áll.

Hallani olyan véleményeket, hogy ez a díj egy újabb adó. Az ügyvezető szerint nem erről van szó, mivel ez a díj nagyon is más, mint egy adó. A termelő pontosan tudja, hogy mit kap a pénzéért, s előre eldöntheti, hogy szüksége van-e ezekre a fajtákra a termesztéséhez. Előre tudja, hogy milyen vetőmagnormával számítják ki a díjat, így kalkulálható a licencdíj mértéke. A termelőnek választási lehetősége van abban is, hogy fémzárolt vetőmagot, vagy saját, szántóföldön szelektált, feldolgozott, csávázott magot használ.

Ez utóbbi esetben a díj méltányos. Az általános szabály ugyanis az, hogy a legutolsó szaporítási fokú vetőmag licencdíjának az 50 százalékát kell alapul venni. Kevesen tudják, de a licencdíj a fémzárolt vetőmag árába már be van építve, a kalászosoknál például ez 10 százaléka a vetőmag árának. A hektáronként fizetendő fajtahasználati díj például a repce esetében 1000-2000 forint közötti, búzánál pedig 660-1190 forint körül alakul a fajtától függően.

A licencdíj beszédése segít a piac kifehérítésében, hiszen a vetőmagot ellenőrzött módon használják fel. Magyarország csatlakozott az UPOV-egyezményhez, amely az új növényfajták oltalmazását tartalmazza, s ezt a kérdést nemzetközi szinten is rendezzi. A változás annyi, hogy itt a nem fémzárolt vetőmag után is jár a fajtahasználati licencdíj. Annak érdekében kell tiszta piaci viszonyokat teremteni, hogy a nemesítési tevékenység továbbra is fennmaradjon. Azon senki nem csodálkozik, hogy ha kölcsönt vesz fel, akkor banki kamatot kell a kölcsön után fizetni. Itt sincs másról szó, mint arról, hogy a szellemi munka eredményét is elismerjük.

Az alakulás óta néhány hónap telt csupán el, de a felhasználók is keresik a kapcsolatot a Kft.-vel. Az emberek megértik, hogy a fajtahasználat pénzbe kerül, hiszen egy fajta létrehozatala sokmillió forintba kerül. Az állam igyekszik a nemesítési tevékenység mögül is kivonulni, s ahhoz, hogy a meglévő és az új fajtákat fenn tudják tartani, a nemesítőknak is pénzre van szükségük. A nemesítést ugyanis nem lehet és nem szabad abbahagyni, mert újabb és újabb kihívások előtt állnak a gazdálkodók, mondta végezetül Seprenyi István.

H. Gy.

Nincs titok a piacról

A Zöldségnyvények Szekció Bizottság vezetője, Pavelka Árpád „civilben” a ZKI Zöldségtermesztési Kutató Intézet Zrt. kereskedelmi igazgatója. Amikor a szekció munkájáról kezdtünk beszélgetni, óhatatlanul is a cégére terelődött a szó. Ám az is kétségtelen tény, hogy a hazai zöldség és egyéb növények vetőmagpiacán a ZKI meghatározó pozíciót foglal el, miután Magyarország legismertebb vetőmag-nemesítő és -termelő cége, amely jelenleg paprika, paradicsom, uborka, görögdinnye, hagyma, borsó, bab nemesítésével és gomba technológiai kutatással foglalkozik. A beszélgetés során azonban az is kiderült, hogy a szekción belül kiváló az együttműködés a cégek között, s mondhatni nincs titok a piaci információkat illetően.

A ZKI 13 évvel ezelőtt döntési kényszerbe került, miszerint kutatóintézetként dolgozik-e a tudományos célokért szem előtt tartva, állami támogatásból (ami már megszűnt), vagy piaci szereplőként újra szervezik a tevékenységüket, s azokat a kutatási eredményeikből származó fajtákat, amelyek rendelkezésre álltak, a piacra viszik. Ez utóbbit választották, ami azzal is járt, hogy saját kézbe vették a vetőmag termesztését, illetve termeltetését, a tisztítást, a minőségellenőrzést, kiszerezést és a piaci disztribúciót. Így vált a ZKI maga piaci szereplővé, hiszen korábban csak a ZKI fajtái voltak ismertek a piacon.

A '80-as években még 400-an dolgoztak az intézetben, mára jelentősen csökkent ez a szám, hiszen valamennyi tevékenységet, amit korábban az intézetben belül végeztek, azt piaci alapon kezdték művelni. Azt gondolná a laikus ember, hogy a nemesítési tevékenységet nehéz piacósítani. Az Igazgató szerint éppen ellenkezőleg, hiszen ehhez megfelelő módszerek állnak rendelkezésre, ám jelentős átalakulásra volt szükség. A legfontosabb tennivaló az volt, hogy fel kellett mérni a piaci igényt, amelyhez szükséges a személyes piaci jelenlét is. A nemesítés során ugyanis nem tudományos célokra kell megvalósítani, hanem a lehető legrövidebb időn belül, a legkövetkeztesebben a piaci igényekhez igazodóan kell a fajtákat előállítani. Mindezt költség-takarékosan és gyorsan kell elvégezni, magyarul a hatékonyság és a gazdaságosság helyeződött a nemesítési tevékenység középpontjába is.

Ha elemezzük a piacot, akkor azt tapasztaljuk, hogy különböző szegmenseket, piaci részterületeket különíthetünk el, amelyeket különböző termékekkel szolgálhatnak ki. Az amatőr, hobbi kertészeket a színes tasakos kiszerezésű

vetőmaggal kell kiszolgálni, míg a profi, árutermelő kertészeknek, termelőknak a fajtatulajdonosságok számítanak. A ZKI az egyetlen olyan cég a piacon, amelyik mindkét szegmenst kiszolgálja. A konkurencia természetesen nagy és erős. A színes tasakos piacon egy tucat cég aktív, amelyből nyolc magyar cég, a többi külföldi. A ZKI-nak előny, hogy a saját nemesítésű fajtáikkal kereskednek.

Pavelka Árpád

Az új fajták egyébként a legkülönbözőbb tulajdonosságokat hordozhatnak, mint például a kórokozók elleni rezisztenciát, a nagy termőképességet, a korszerű vagy divatos termés színt vagy formát, esetleg keménységet vagy min-tázatot. Az utóbbi időszakban a termék pulton tarthatósága felértékelődött, de mindegyik fajtánál fontos a termőképesség. A ZKI termékek minőség-árérték aránya jó. A minőség szempontjából két fontos kategóriát tartanak szem előtt: az egyik a vetőmagminőség, jól csírázzon a vetőmag, 100 százalékban tiszta legyen és csávázott, vagyis robbanásszerűen keljen ki, a másik a fajta minősége, hogy a fajta genetikailag kódolt tulajdonosságaival elégítse ki a felhasználó elvárásait. A hobbi területen a csomagolásnak, a csírázóképeségnek és a fajtatulajdonsságnak együttesen kell jelen

lenni, harmóniát alkotni, minőséget hordozni. A profi területen a csomagolás jelentősége kisebb, mert a fajta tulajdonosságai alapján választ a vevő.

A ZKI egyértelműen a profi piacot célozta meg a fejlesztés szempontjából, ugyanakkor az exportpiacokra is jelentősen fókuszál. A ZKI forgalmának több mint fele a külföldön található gazdára. A fejlődés egyik záloga, hogy kiléptek a magyar piac keretei közül, s nyolc-tíz évvel ezelőtt kezdték meg az exportálást. Elsősorban a környező országokba viszik a termékeiket, s leányvállalatokat alakítottak Szerbiában, Horvátországban, Szlovákiában, Romániában és Kárpátalján. A FÁK-országok piacain – Oroszország, Ukrajna, Fehéroroszország, Moldávia – is jelen vannak, de exportálnak Spanyolországba, Törökországba, Jordániába, Izraelbe, Egyiptomba, Algériába és Marokkóba is.

Ami a Zöldség Szekció tevékenységét illeti, a ZKI vezetői számára mindenképpen öröm, hogy a konkurens piaci szereplőkkel jó kapcsolatot ápolhatnak, s ennek a Szövetség teremt kereteket, ad lehetőséget. A Szekcióban példa értékű munka folyik, mert a piaci szegmenseknek megfelelően amatőr hobbi piacon dolgozó színes tasakos cégek, profi piacon dolgozó, friss árutermelőket kiszolgáló cégek, és a profi piacon feldolgozóipart kiszolgáló cégek, kvázi al-szekciókban folytatják a munkát. Sikertült azokat a területeket meghatározni, amelyek mindenki számára egyértelműen erőforrás értékűek. Ma már nem titkolják egymás előtt az információkat a piac méretéről, a piac mozgásairól, hanem ellenkezőleg, közösen rakják össze azokat a tendenciákat, amelyek aztán a jövőbeni fejlesztések döntéseit, eladási szándékokat megalapozzák.

H. Gy.

Kitekintés az ESA (Európai Vetőmag Szövetség) munkájára

A **Füvek és Takarmánynövények Szekciójában** komoly problémát okoz a fűfélék és takarmánynövények vetőmagjának illegális kereskedelme. Annak érdekében, hogy ezt a problémát komolyan tudják elemezni, a szekció létrehozott egy munkacsoportot. A munkacsoport feladata a helyzet értékelése és a javításra tett javaslatok kidolgozása. A munkacsoport intenzív

munkája nyomán elkészült egy állásfoglalás, mely a vetőmagipar tájékozottságát hivatott növelni. Ezen állásfoglalás aláírásával a cégek ugyanúgy vállalják a szellemi tulajdon

tiszteletben tartását, mint a vetőmag direktívák előírásainak betartását. Egy iránymutatást is kidolgoztak, mely arról szól, hogy hogyan kell kezelni a gyanús vetőmagtégeket, melyeket irreálisan alacsony áron, vagy szokatlan körülmények között kínálnak eladásra. Az iránymutatás a VSZT honlapjáról letölthető.

A **Kalászos növények és Hüvelyesek Szekció** fő témája 2009-ben, ahogy a korábbi években is, az utántermesztett vetőmag. 2009. június 17-én egy találkozóra került sor a Közösségi Növényfajta Oltalmi Hivatal (CPVO) munkatársaival, ahol ismertették a CPVO utántermesztett vetőmagról szóló tanulmányainak eredményeit. A nemesítők egyik fő problémája az, hogy milyen módon szerezzék meg a termelőktől az utántermesztett vetőmag használatára vonatkozó adatokat. Az európai gazdálkodói szervezet, a COPA-COGECA javasolta, hogy a területalapú támogatási rendszert használják fel az utántermesztett vetőmag használatával kapcsolatos adatok gyűjtésére. A szervezet szerint ez egy praktikus és egyszerű megoldás lehetne a problémára.

Idén a szekció foglalkozott még a vetőmag csávázási kérdésekkel, valamint a vetőmag-kereskedelem jogi hátterének értékelésével. A hivatalos vetőmag-minősítés, a kötelező VCU vizsgálatok és a nemzeti lista fenntartása kulcsfontosságú az európai kalászos és hüvelyes nemesítők számára.

Az **Olajos és Rostnövények Szekció** fontos témája volt ebben az évben a repcefajták glükozinolát tartalmára vonatkozó határérték csökkentése. Ennek az oka, hogy a magas glükozinolát gátolja a repcedara eddiginél nagyobb felhasználását az állati takarmányadagokban. A repce feldolgozókat is tömörítő szervezetet a FEDIOL kérésének megfelelően és a szekció támogatásával, a jövőben csak a regisztráció évében, a hivatalos regisztrációs kísérletekben 18mmol glükozinolát tartalmú repcefajta használatát fogadják el a feldolgozók (a korábbi 25mmollal szemben). Ez a követelmény a 2012/2013-as szezontól lép életbe.

A másik fontos párbeszéd a mustár vetőmaggal kapcsolatos lehetséges illegális tevékenységekről szólt. Egy felmérés néhány országban irreálisan magas hektáronkénti vetőmaghozamot mutatott ki. A felelős nemzeti hatóságokat megkereste a szekció, eredmény később várható.

A GMO véletlen jelenlét konvencionális vetőmagra vonatkozó határértékének hiánya továbbra is kulcsfontosságú kérdés a vetőmagos cégek számára. A szekció továbbra is támogatja az ESA horizontális törekvéseit a praktikus és megvalósítható határérték kialakítására.

Németországban néhány

csávázószert és azok alkalmazását kapcsolatba hozták a méhek pusztulásával. A cégek a hatóságokkal közösen keményen dolgoznak azért, hogy a minőség javításával, valamint a kijuttatás módjának szigorításával mérsékeljék a leporlás mértékét.

A **Kukorica Szekció** szerint a kukorica vetőmagipar két ellentétes hatás között őrlik. Egyrésztől meg kell felelnie azoknak a gazdálkodóknak, akik növelni szeretnék a termelést, javítani versenyképességüket és továbbra is biztonságos élelmiszert kívánnak előállítani. Másrésztől a mezőgazdaság Európa-szerte kegyvesztett a politika és a döntéshozók szemében. A döntéshozók megfosztják a gazdálkodókat a csávázás lehetőségétől, megtagadják tőlük az ún. biotechnológiai módszereket, visszautasítják az elfogadható GM határérték kialakítását a vetőmagra, és mostanság épp az évtizedek óta használt növénynemesítési módszereket kívánják felülvizsgálni, hogy majd némelyiket az új GM szabályozás hatálya alá sorolják, végeredményben betiltásuk.

Az elmúlt hónapokban semmi előrelépés nem történt a Szekció által felterjesztett témákban, többek között a konvencionális vetőmagvak véletlen GM jelenlét határértékével kapcsolatban sem.

A *Diabrotica* terjed és gazdaságilag egyre több gazdálkodót érint. A Bizottság ugyan készített egy tanulmányt a kérdésben, de máig sem terjesztettek elfogadható megoldási javaslatot a gazdálkodók elé.

A kukorica vetőmagipar a széleskörű mezőgazdasági közösség fellépését sürgeti, annak érdekében, hogy világos célokat és elvárásokat fogalmazzanak meg a döntéshozók felé.

A kukorica vetőmagipar tudja, hogy mit kell tennie azért, hogy több kukoricát termeljen kevesebb erőforrás felhasználásával. Ehhez azonban szükség van arra, hogy a kutatás-fejlesztés területén nyert eredményeket a gyakorlatban is hasznosítani tudják.

A Zöltség- és Dísznövény Szekció továbbra is lépéseket tesz a növényfajta oltalmi jogok megerősítése érdekében. A brüsszeli Anti-Infringement Bureau (Jogbitorlás Elleni Iroda) megalapításával a főbb kutatás alapú zöltség vetőmagos cégek világszerte segítik a nemesítői érdekek védelmét. A brüsszeli iroda szorosan együtt kíván működni az ESA-val, a nemzeti szövetségekkel, valamint az európai hatóságokkal annak érdekében, hogy növeljék a szektor szereplőiben a tudatosságot a szellemi tulajdon fontosságával kapcsolatban. Az iroda feladata az is, hogy konkrét igény esetén jogi segítséget is nyújtson.

A növényvédő szerekkel kapcsolatos új EU szabályozás fontos lépéseket tesz az

élelmiszerbiztonság növelése és a vésársólok védelme érdekében. Az új szabályozás egységesíti a különböző tagországokban felhasználható növényvédő szereket. Hasonló harmonizáció lenne szükséges a vetőmagok rezisztencia kódjai és a rezisztencia szintjei között. A szekció kidolgozott egy termék specifikációt annak érdekében, hogy a vetőmag minőségi standerdeket a cégek egységesen tudják kommunikálni.

A fejlett növényegészségügyi tesztek segítségével a vetőmag által terjesztett betegségek megelőzése és kezelése javítható és ezek biztosíthatják a magasabb egészségügyi standerdeket a zöltség vetőmagvak esetében. A nyomonkövethetőségi rendszerek, mint a növényütlel és a nemzetközi GAP regisztráció, fontosak a bizalom, a biztonság és a minőség növelésében a teljes felhasználói láncon keresztül. A GMO véletlen jelenléte a konvencionális zöltség vetőmag tételekben továbbra is kérdés marad.

(A Seed Cultivar 2009/októberi számában megjelent cikk alapján.)

Összeállította:
Apostol Emília

VSZT tagi adatgyűjtéséből készített forgalomösszesítés

A VSZT évente kétszer kér adatokat a teljes tagságtól. Az őszi kalászos vetőmagforgalomról külön, illetve az összes többi jelentősebb mezőgazdasági növényfajról.

Az információgyűjtés célja kettős. Egyrészt a szervezet működésének egyik alapvető feltétele a szektor működéséről származó alapadatok ismerete. Az államigazgatási szervekkel, hatóságokkal, bel- és külföldi partnerszervezetekkel folytatott mindennapi munkánk eredményességét nagymértékben meghatározza a bekért adatok pontossága, részletessége.

Másrészt úgy gondoljuk, hogy tagjaink is haszonnal tudják forgatni a beérkezett adatokból készített összefoglalónkat. Arra törekszünk, hogy adatközlésünk rendszere valóban kétirányú legyen.

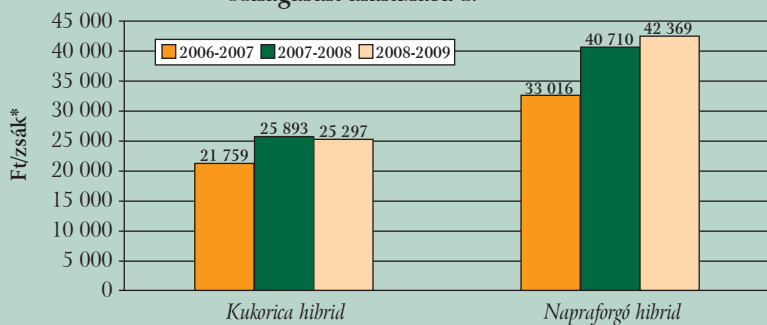
2009 augusztusában a jelentősebb növényfajok vetőmag-értékesítésével kapcsolatban (forgalmazott mennyiség, forgalmazási árak) kértünk adatközlést tagjainktól. A beérkezett adatokat feldolgoztuk és az így elkészített összesítést a tagságunk számára megküldtük. Ízelítőként néhány főbb növényfaj átlagárának alakulása látható az alábbi grafikonokon.

Az idén sajnálatos módon visszaesett az adatszolgáltatók köre, ennek ellenére a főbb növényfajokból beérkezett mennyiségek, megfelelően reprezentálják a hazai piacot. A kereskedelem további koncentrációja mellett a legtöbb esetben forgalom visszaesés is tapasztalható.

Ezúton is szeretnénk megköszönni minden olyan tagunk közreműködését, aki akár adattal, akár nemleges formában visszajuttatta részünkre az adatszolgáltató ívet.

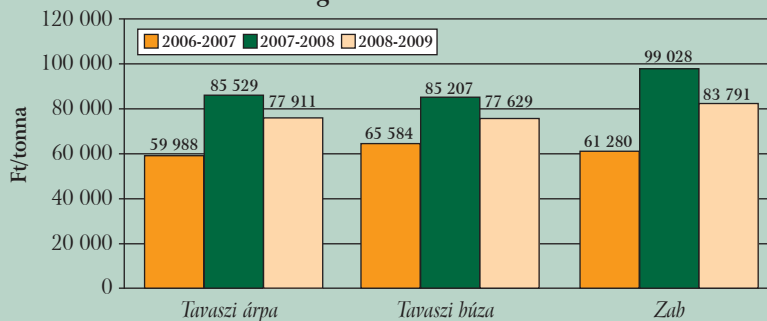
A teljes – egyéb, a tagságra vonatkozó információt is tartalmazó - VSZT statisztika megtekinthető honlapunk (www.vsz.hu) szakmai hírek rovatában (az anyag csak jelszóval rendelkező tagjaink számára érhető el).

Átlagárak alakulása I.

* zsák: kukorica: 70.000 mag, napraforgó: 150.000 kaszat

Átlagárak alakulása II.

Változások előtt a fajta-elismerési és a vetőmag-minősítési rendszer

Számos, a vetőmag területet közvetlenül, vagy közvetetten érintő jogszabály, a jövőben várhatóan változni fog az Európai Unióban. Érdekes sorban végigvenni, hogy melyek ezek a területek.

- *Fajtaelismerésről és vetőmag minősítéséről szóló direktívák* (a szakmai szervezetek bevonásával végzett értékelése lezajlott, a konkrét jogszabályalkotó munka a jövő év elején kezdődik)

- *Vetőmag egészségügy* (a növény-egészségügyi vizsgálatok keretében értékelés alatt)

- *Biotechnológia* (a GM növények termesztéséről és élelmiszer/takaromány célú felhasználásáról szóló jogszabályok felülvizsgálata elkezdődött)

- *Növényvédő szerek felhasználásáról szóló jogszabály* (2010-ben lép hatályba az új jogszabály)

- *Szellemi tulajdon védelméről szóló jogszabályok* (Felülvizsgálat várható ideje 2010/11)

Lényeges szempont, hogy a fenti jogszabályoknak koherensnek kell lenniük, és nem sérülhet az egységes közös piac, valamint az áruk szabad áramlásának elve sem.

A szektort elsősorban a vetőmag irányelvek befolyásolják ezért itt most elsősorban ezzel a területtel foglalkozunk. Annak ellenére, hogy az első vetőmag direktívák a '60-as években kerültek megszövegezésre és azóta a világ sokat változott, az eredetileg lefektetett alapelvek lényegében nem módosultak. A direktíváknak továbbra is az a szerepük, hogy a termelőket megfelelő információkkal lássák el, elősegítsék az EU-n belüli kereskedelmet, támogassák a nemesítést, és az innovációt. A szektorral szemben támasztott követelmények is azonosak, hiszen a világ egyre növekvő népességének élelmiszer ellátását csökkentő termőterületekről kell biztosítani. Annak ellenére, hogy néha más irányú elképzelések is publicitást kapnak, a termelékenység ma is kulcskérdés, persze a hosszú távú fenntartha-

tóság jelentősége nő. Akkor felmerülhet a kérdés, hogyha a célok és a kihívások nem változtak, min kell egyáltalán változtatni. Amire egyértelműen szükség van: a jelenlegi rendszert rugalmasabbá, gyorsabbá, költségkímélőbbé, egyszóval versenyképesebbé tenni. A hatályos szabályozáson több ponton lehetne ésszerűsíteni, oly módon, hogy az alapelvek ne sérüljenek.

A jogszabályok szerkezetének módosítása

Ma a vetőmag területet 12 külön direktíva szabályozza. A legrégebbiek a hatvanas években születtek, így időközben több módosításon is keresztül mentek. Rekordernek mondható a kalászos direktíva, amely 38-szor változott meg az utóbbi 40 évben. Aki próbált már eligazodni a közösségi jogszabályokban, tudja, hogy ez nem egyszerű feladat, mivel általában a módosításokat nem integrálják az eredeti szövegbe. A jelenlegi szerkezettel két alapvető probléma van. Egyrészt a 12 különálló irányelv közötti összhang megteremtése nem egyszerű. A másik, talán még nagyobb gond, hogy mivel irányelvekről van szó szinte lehetetlen a 27 tagország nemzeti rendelkezéseibe egységesen beépíteni azokat. Abban az esetben, ha a jogalkalmazás nem egységes, természetesen a vetőmagpiac sem lehet egységes. A vetőmagszektor javaslata az, hogy a területet csupán egyrendelet szabályozza. Így megteremtődhetne az uniós szintű egységes jogalkalmazás, hiszen az EU rendeletek változatlan formában részét képezik a nemzeti szabályozásnak. Elképzelés szerint a faj specifikus előírásokat a rendeletekhez csatolt

függelékek tartalmaznák, melyek a szakma kívánalmainak megfelelően rugalmasan változtathatók.

Fajtaminősítés

DUS

A fajtaminősítés területén is számos olyan pontot találunk, ahol szükség van a racionalizációra. A DUS vizsgálatoknál ma az egyik legnagyobb problémát az jelenti, hogy a kapott eredmények nem minden esetben használhatók fajta-elismerési és oltalmi célokra egyaránt. A szektor szerint szükség lenne a kvázi azonos vizsgálatok elvégzésére, ami csak dupla költséget és feladatot jelent a cégek számára. További nehézséget jelent a vizsgálati protokollok nem egységes alkalmazása, a hiányos és nem egységes referencia gyűjtemények, valamint a finanszírozás megoldása olyan területeken, ahol alacsony a bejelentések száma.

A vetőmagszakma szerint harmonizálni kell a vizsgálati protokollokat az EU összes tagállamában. Mivel egyre nehezebb a vizsgálatok számára megfelelő méretű referencia gyűjteményének fenntartása, a jövőben meg kell fontolni egyéb vizsgálati technikák (pl. molekuláris markerek) bevonását is. Nem biztos, hogy feltétlenül szükséges minden tagországban a növények széles körére kiterjedő DUS központot fenntartani. A kísérleti helyszínek alkalmasságának gondos felmérését követően, csökkenteni lehetne a számukat, illetve egy részüket ki lehetne esetleg váltani vállalkozási alapon működő helyszínekkel is.

VCU

A gazdasági értékvizsgálatok (VCU) jövője, talán még a DUS vizsgálatnál is több kérdést vet fel. A fajták mögött húzódó genetikai háttér egyre

fontosabb a mezőgazdaság termelékenységének fenntartása szempontjából. Tehát továbbra is jogos az a szándék, amely az új fajták forgalmazását egyre jobb teljesítmény eléréséhez köti. Az európai vetőmagsektor a gazdasági értékvizsgálatok fenntartásában érdekelt, amely hosszú távon biztosítani tudja az európai mezőgazdaság jövedelmezőségét és magas teljesítményét.

A vizsgálatok nemzeti hatáskörben tartása is támogatandó, mivel az azonos piacra szánt fajtákat azonos körülmények között lehet összehasonlítani, valamint figyelembe lehet venni az egy-egy tagországra jellemző speciális felhasználási területet az elismerés során. A hatékonyságot növelhetné, ha a DUS vizsgálatokhoz hasonlóan az azonos klimatikus adottságokkal rendelkező tagországok között a vizsgálati eredmények bilaterális, vagy multilaterális alapon kicserélhetők lehetnének. Erre természetesen van már példa a társhatóságok között, de ezt szükségszerű lenne tovább erősíteni a jövőben.

Az Európai Parlament épülete

A vizsgálatok szigorú hatósági felügyelete továbbra is jelentős szempont. A hatósági jelenlét garanciát ad a folyamat minőségére és a kapott eredmények megbízhatóságára. Egy olyan pártatlan rendszert biztosít, amelyben a fajták közvetlenül összehasonlíthatók egymással. Ez objektív információkat nyújt nem csak a vetőmag cégek, hanem a felhasználók számára is. A független vizsgálatok szerepe Európában különösen jelentős, ahol még nagy számú kis és közepes nemesítő műhely van jelen.

A vizsgálati költségek növekedése,

azonban gátat jelent a fejlődés számára. Költségsökkentő megoldást jelenthet a nemesítő cégek bevonása a fajta-elismerési folyamatba. A nemesítő műhelyekben rendelkezésre álló infrastruktúra, szakértelem, és kísérleti eredmények felhasználhatók lehetnének a VCU vizsgálatok számára.

Jelenleg a tagországok hatóságainak szinte teljesen szabad keze van annak eldöntésében, hogy milyen kritérium rendszer alapján szervezik meg a gazdasági értékvizsgálatokat. A vetőmag szektor azonban támogatná egy minden tagországban egységesen és kötelezően alkalmazandó minimum vizsgálati követelmény rendszer meghatározását.

Vetőmag-minősítés

A hatósági felügyelet alatt végzett kötelező vetőmag-minősítés pozitív hatással van a vetőmagszakmára, a termelők tevékenységére és biztosítja a fogyasztók számára a nyomonkövethetőséget, ezáltal a biztonságos élelmiszerhez való hozzájutást.

A vetőmag szektor számára nélkülözhetetlen, hiszen megteremti azokat az egységes minőségi standardokat, amelyekről a vetőmag valóban vetőmag. Nem nehéz elképzelni, hogy mi történne, ha ezek a szabályok egy csapásra megszűnnének. Eltűnne az a harmonizált értékrendszer, amely az egységes piac alapja. Nagyon gyorsan különböző minőségű vetőmagok jelennének meg, ami jelentős felfordulást okozna a piacon.

Ez természetesen jelentősen megnéhezítené a vetőmag-kereskedelmet. A leginkább kiszolgáltatottak azonban a termelők lennének, hiszen a legtöbb termelőnek ma nem áll rendelkezésre az a tudás és technikai háttér, amellyel meg tudna győződni a vetőmag minőségéről. Az európai termelők maximálisan megbíznak a hatóságilag ellenőrzött vetőmag minőségében és a jelenlegi rendszer fenntartását preferálják.

Noha a fogyasztóknál közvetlenül nem jelenik meg a vetőmag minőségének kérdése, az élelmiszerbiztonság szempontjából nem mindegy a szaporító anyag eredete. Az EU takarmány és élelmiszerbiztonságról szóló (2003/822/EK) direktívája írja elő azokat a szabályokat, amelyek a fogyasztók egészségét hivatottak védeni az élelmiszer előállítás és feldolgozás

különböző lépcsői során. Az irányelv a vetőmaggal egyáltalán nem foglalkozik, mivel az egész szabályozás azon alapul, hogy a vetőmag biztonságos és ellenőrzött származású.

Az alapelvek fenntartása mellett van lehetőség a minősítési rendszer javítására, költséghatékonyságának növelésére. Számos tagországban, így hazánkban is elindult az átruházott jogkörű vetőmagok minősítése, melynek során a minősítési lépések (szántóföldi szemle, mintavétel, vetőmagvizsgálat) részét, vagy egészét a cégek végzik, a hatóság csak ellenőrzi a tevékenységet. A rendszerre áttért cégek pozitív tapasztalatokról számoltak be, főként a tevékenységük optimalizálása és a piac igényinek a korábbinál rugalmasabb kiszolgálása tekintetében. Az európai vetőmag szakma javaslata szerint az átruházott jogkörű minősítést ki lehetne terjeszteni további területekre is, mint például a magas szaporulati fokú vetőmagok előállítására esetében. Azt mindenféleképpen szem előtt kell tartani, hogy lesznek olyan területek, ahol a cégek kis méretüknél fogva nem tudják „házon belül” megoldani ezt a tevékenységet, ezért a hatóság által végzett minősítés lehetőségét a jövőben is fenn kell tartani számukra.

Jogosan merülhet fel a kérdés, hogy a zöldségvetőmag szektorban miért nincsen szükség sem gazdasági értékvizsgálatra, sem hatósági vetőmag-minősítésre. (A zöldségvetőmagok minősítése ma Európában szinte mindenütt cég-garanciális rendszerben működik, ahol a hatóság csak szűrőpróbaszerűen ellenőrzi.) Ez a két szektor közötti számos különbségből adódik. A zöldség vetőmag szektor méretét és struktúráját tekintve jelentősen eltér a szántóföldi növényektől. A nemesítő cégek és a termelők között nagyon szoros a kapcsolat, így az új fajták bevezetése közvetlen tapasztalatszerzésen alapul. Ezen kívül a zöldségtermesztés jelentős része kontrollált körülmények között zajlik (termesztő berendezésben, öntözötten stb), jóval kisebbek a különbségek a tagországok között, mint a szántóföldi növényeknél. A vetőmagminőség fenntartásához a jogszabályban előírt határértékek mellett elegendő a fajtatulajdonos/kereskedő cégek és a termelő közötti kölcsönös bizalom, hiszen ebben a szegmensben szinte mindenki ismer mindenkit.

Ruthner Szabolcs

A GM növények koegzisztenciája

Az elmúlt 10 évben megerősítették az európai szabályozási előírásokat a GM növények előzetes elismerésének vonatkozásában. A nyomkövethetőség és a jelölés érdekében szabályozást állítottak fel, illetve a piacra kerülést követően ellenőrzéseket írtak elő. Az Európai Bizottság a koegzisztencia alapelvét az alábbiak szerint fektette le: „a gazdálkodók képessége arra, hogy praktikus döntést tudjanak hozni a konvencionális, az organikus és a GM növények termesztése között, összhangban a jelölésre és/vagy tisztasági standardekre vonatkozó törvényi előírásokkal”.

A SIGMEA (A GM növények fenntartható bevezetése az európai mezőgazdaságba) egy európai eljárásokat célzó kutatási program, mely 2004 májusában kezdődött és 2007 végén fejeződött be. A programot annak érdekében indították, hogy megalkossanak egy tudományos alapokon nyugvó rendszert, mely a döntéshozókat tájékoztatja a koegzisztencia (egymás mellett termesztés) és nyomkövethetőségi kérdésekben.

A SIGMEA összegyűjtötte és elemezte a génsodródással kapcsolatos európai adatokat és a környezeti hatásokat azoknál a főbb növényeknél, melyeknél a jövőben várható, hogy megjelennek a transzgenikus fajták (kukorica, repce, cukorrépa, rizs és búza). A nemrég elkészült legutóbbi SIGMEA tanulmány publikálható változata javasol hivatali és gazdálkodói szintű döntéshozatali eszközöket, illetve tartalmazza a génsodródási analízist.

Kukorica

Kukoricánál a legtöbb esetben a donor növénytől 100 méterre 0,1% alatt volt a keresztbeporzás. Amikor a donor és a receptor táblák elég szétszórta helyezkedtek el a vidéken – és általában alacsony volt a sűrűség –, abban az esetben a keresztbeporzás jellemzően 0,01% volt a 100 méter és néhány kilométer közötti zónában.

Amennyiben a donor és a receptor táblák közel voltak egymáshoz, hasonló arányban, néhány esetben 0,9%-os keresztbeporzási arányt tapasztaltak, ez ott fordult elő, ahol a nem GM táblát teljesen körülvették a GM táblák és mindkét típus egy időben virágzott.

Összegezve, a GM anyag véletlen

jelenlétének* lehetősége a nem GM kukorica termesztésében:

- Mérsékelt a táblák közötti keresztbeporzás; ez módosítható izolációval, sorok kihagyásával, vagy pufferezónák használatával olyan esetekben, ahol a növények közel vannak.
- Árvakelésen keresztül csekély mértékű.
- A tájfajtaikba történő génmegszökés által csekély mértékű.
- A vadon élő rokonok által történő beporzás lehetetlen, mivel nem élnek vadon rokonai Európában.

Repce

50 szántóföldi kísérlet tapasztalatai alapján a repce esetében a keresztbeporzás mértéke eltérő a kísérlet kivitelezése, a régió, a művelés és a klíma függvényében.

Távolodva, tízméterenként a keresztbeporzás hasonló csökkenést mutatott, mint a kukorica. 0,1%-nál kevesebb volt 100 méterre a donor növénytől. Az árutertermelő táblák közötti beporzás 0,1% volt 100 és 1000 méter között is.

Az árvakelés hozzákeveredett részaránya a betakarított vetőmaghoz 0,01% alatti érték és 10% között mozgott a különféle kezeléseket, talaj- és klímaviszonyok függvényében.

Az elvadult növények elhanyagolható részét adják a virágzó repcének, és ezáltal kevésbé keverednek.

Összegezve, a GM anyag véletlen jelenlétének lehetősége a nem GM repce termesztésében:

* Véletlen jelenlét: AP (Adventitious Presence), olyan GM tartalom a vetőmagban, vagy a végtermékben, mely elkerülhetetlen módon került bele (pl.: keresztbeporzás, szállítás, tárolás során történő véletlen keveredés a GM és nem GM tételek között, stb.).

➢ Mérsékelt a táblák közötti keresztbeporzás, ez módosítható szeparációval, sorok kihagyásával, vagy pufferezónák használatával olyan esetekben, ahol a növények közel vannak egymáshoz.

➢ Nagy a kockázata annak, hogy a képződő vetőmag tömegben keresztül az árvakelés populációi nagy számban bekeverednek és beporozzák a nem GM növényeket. Az árvakelés mindenütt jelen van, mobilis és nagyon fontos a koegzisztencia szempontjából.

➢ Mérsékelt a vadon élő rokon fajokon keresztül azokon a területeken, ahol gyakran előfordulnak.

➢ Az elvadult repce esetében csekély mértékű a keresztbeporzás.

A koegzisztencia problémája az árutertermelés első néhány évében csökkenthető az izolációval és a vetőmagtisztasággal. Ugyanakkor az árvakelés terjedésével kapcsolatos bizonytalanságok továbbra is fennmaradnak, mely problémákra megoldást kell találni a GM és nem GM repce hosszú távú egymás mellett termesztetősége érdekében.

Cukorrépa

Növényfajták, árvakelések, elvadult fajták és a cukorrépa vad típusai mind szexuálisan kompatibilisek a Beta vulgarisszal. A fentiek együtt alkotják a Beta komplexet.

A termesztett répafélék kétévesek, első évben gyökerük megvastagszik, mely után általában betakarításra kerülnek. Második évben hoznak virágot.

Ezzel ellentétben a legtöbb vad és gyom répaféle egyéves, tehát a csírázás évében virágot hoznak. A virágok apró, szél által terjesztett pollent termelnek, melyet a szél nagy távolságokra szállít. A vad és gyom formák egyéves géneket juttatnak a vetőmagba, melynek következté-

ben a növény az első évben virágozni fog, azonban csekély méretű gyökértörzset növeszt, minimális cukorhosszammal.

Amennyiben a vad fajok magot érlelnek és bekerülnek a megtermelt vetőmagba, akkor éveken keresztül virágozni fognak az egyéves formák.

Az egyéves fajok, legyen az GM, vagy nem, hatalmas erővel törnek be a kereskedelmi célú területekre. Az egyéves fajok ritkán képeznek gyökértörzset, így a véletlen jelenlétre nem gyakorolnak nagy hatást. Fő jelentőségük gyomként van.

A herbicid toleráns cukorrépa esetében herbicid toleráns gyom répák jelennek meg, melyek beporozhatják a nem GM gyom répákat, és ezáltal bejuttathatják a herbicid toleráns géneket a nem GM répába. Amíg ez nem okoz a gyökérben

véletlen jelenléti problémákat, addig nem szigorúan vett koegzisztencia probléma, azonban gyomirtási problémákat generálhat.

Például ha a herbicid toleráns tulajdonság glifozát rezisztenciát jelent, akkor ugyanez a gyomirtó szer kevésbé lesz hatékony a gyom répa elleni védekezésben.

A kukoricával és a repcével összehasonlítva itt kevés adat áll rendelkezésre a keresztporzási távolságról.

Összegezve, a GM anyag véletlen jelenlétének lehetősége a nem GM cukorrépa természetében:

➤ Kicsi az esélye a cukorrépa közötti keresztporzásnak, ha a beta-karotén virágzás előtt megtörténik és a növény nem hoz virágot.

➤ Gyomnövények keresztporzása csekély mértékű, amennyiben a legjobb módszerek segítségével beta-karoténkor minimalizáljuk a vetőmag idegen fajok által történő szennyeződését.

➤ Az elvadult és vad fajok általi keresztporzás az előzőekben ismertettek miatt szintén csekély mértékű.

A véletlen jelenlét legfőbb forrása a vetőmag. A koegzisztencia tovább fejleszhető a vetőmag-előállítás optimalizálása és a vetőmag-előállító területek izolációja által.

A GM és nem GM növények természetű körzeteinek elkülönítése kívánatos lenne.

Búza és rizs

Búza és rizs esetében jóval kevesebb ismerettel rendelkeznek, mint más növények esetében. A véletlen jelenlét mér-

tékével kapcsolatos kísérleti következtetések az alábbiak:

➤ A növények közötti keresztporzás csekély mértékű.

➤ Valószínűleg alacsony rizsben (búzában közepes) a vadon élő növények által történő keresztporzás.

➤ Búzában a vad rokonfajok általi keresztporzás mértéke csekély, rizsben a gyomnövény vörös rizs általi keresztporzás mértéke pedig csekély, ill. közepes.

A kukoricára, repcére és cukorrépa vonatkozó génsodródási tanulmányok eredményeit összefoglalva, általános következtetésként elmondható, hogy a keresztporzásból következő véletlen jelenlét csupán az izolációs távolságok betartásával is kontrollálható. De el kell ismerni, hogy a zéró tolerancia a véletlen jelenlét esetében a gyakorlatban nem valósítható meg.

(Az eredeti cikk: *Coexistence of GM crops, Seed Today 2009/III. További információk: www.inra.fr/sigmea*)

Fordította:
Apostol Emília

8700 éves kukorica

Új kutatások szerint a kukorica domesztikációja Közép-Mexikóban történt a balsasi teosinte fajból

A modern kukoricát – a mexikói Közép Balsas folyó völgyének kutatói által feltárt biológiai bizonyítékok alapján – 8700 évvel ezelőtt háziásították vadon élő őseiből.

Ez a legkorábbi bizonyíték a háziásított kukorica létezésére és használatára. A kutatók Dr. Anthony Ranere (Temple Egyetem, Antropológia szak) és Dr. Dolores Piperno (Smithsonian Nemzeti és Természeti Múzeum) vezetésével két tanulmányban közölték felfedezésüket a PNAS márciusi számában (Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America).

Dr. Ranere szerint az újabb tanulmányok megerősítették, hogy a kukorica őse, a teosinte egy nagyméretű vad fűféle, melynek öt faja él Mexikóban, Guatemalában és Nicaraguában. A teosinte fajok közül a kukorica legközelebbi rokona a Balsas teosinte, mely Mexikóban, a Közép Balsas folyó völgyében él.

„Elmentünk arra a területre, ahol a kukorica legközeleb-

Kukorica és ősei

bi rokona él, a legkorábbi kukoricát kerestük és megtaláltuk. Ez nem volt meglepő, hiszen molekuláris biológusok már bizonyították, hogy a balsasi teosinte a kukorica őse.” – mondta Dr. Ranere.

SZÁRMAZÁSI TANULMÁNY

Dr. Piperno tette meg az első lépést a felfedezés felé, mikor pollen és faszén alakjában bizonyítékot talált egy tó üledékében abból az időből, amikor – 7000 évvel ezelőtt – erdőt vágtak ki és égették fel abból a célból, hogy mezőgazdasági területre tegyenek szert. Ezen kívül kukorica és tök megkövült maradványaira talált a part menti üledékben.

Dr. Ranere bekapcsolódott a kutatásba, kőbe vájt bűvőhelyet, vagy barlangot kerestek, ahol évezredekkel ezelőtt emberek éltek a régióban. Csapatával a 15 barlangból és bűvőhelyből négyben végzett ásatásokat, melyből azonban csupán egyben találtak bizonyítékot a kukorica és a tök korai domesztikációjára. Feltárták a lelőhelyet és számos őrlésre alkalmas eszéköt találtak, melyek korát legalább 8700 évre becsülték.

„Az ásatás minden szintjén találtunk kukoricakeményítőt, szinte minden vizsgált eszközben. Kukoricából, vagy kukoricacsutkákból származó megkövült növényi maradványokat is találtunk, a teosintének nincs csutkája, ebből tudtuk, hogy valami változott a vad típushoz képest.” – mondta Dr. Ranere.

(Forrás: *Seed Today 2009/II.*)

Fordította:
A. E.

A Syngenta megvásárolta a Monsanto napraforgó üzletágát

Erőteljes növekedés a határ nélküli fúziók és felvásárlásokat illetően az 1990-es évektől napjainkig folyamatosan érezhető és tapasztalható a gazdaság színterén. A legnagyobb koncentrációjú aktivitás a pénzügyi szolgáltatásokban tapasztalható a mai napig, de más iparágakban is erőteljes koncentráció figyelhető meg. Nem kivétel ez alól a mezőgazdasági input előállítás, kereskedelem sem. Ezen belül vannak olyan vállalatok - s ezek közé tartozik a Syngenta -, melyek rendkívüli tapasztalattal bírnak a fúziók (1. ábra) és az akvizíciók (felvásárlások) területén egyaránt.

Bár a fúzió és a felvásárlás viszonylag radikális eljárás a vállalatszerkezet átalakítására, egyszerűbben létrehozható lehetőséget jelentenek két vagy több vállalat együttműködésére. Csak a vállalatok szándékainak kell találkozniuk. Felvásárlás esetén egy piacépítési szándéknak a vásárló, s egy piacleépítő szándéknak az eladó szempontjából. Azt mindjárt hozzá kell tenni, hogy egy piacleépítés nem feltétlenül gyenge tőkeerőjű, csőd közeli vagy kényszerhelyzetbe került vállalat sajátja, hanem mindinkább egy stratégia, melynek számos kiváltó oka lehet. Közülük a leggyakoribbak, hogy

- az adott piac tartós meghódításához szükséges anyagi erőforrások nem állnak rendelkezésre a vállalat számára vagy,
- az adott szegmens nyújtotta profit alacsony vagy,
- a vállalkozás kevesebb szegmensre összpontosít.

Augusztus 6-án jelentette be a Syngenta, a világ legnagyobb mezőgazdasági input előállítója, hogy a Monsanto napraforgó vetőmag üzletágát világszinten felvásárolja, tovább erősítve vezető pozícióját ezen a területen. A Syngenta az augusztus 6-i záróáron számolt 160 millió dolláros vételárat javarészt készpénzben egyenlítette ki. Ez a vagyoni ügylet magába foglalja a napraforgó genetikával és a hozzátartozó szellemi tulajdonnal kapcsolatos összes jogot, a napraforgó nemesítési és fejlesztési tevékenységeket, valamint a jelenlegi Monsanto hibridnapraforgó-portfólió forgalmazására szóló kereskedelmi jogokat.

Ez a felvásárlás jelentősen bővíti az

eladásainkat Észak-Amerikában és Latin-Amerikában, míg Európában tovább javítjuk a jelenleg is erős pozícióinkat. Ugyanakkor a megszerzett génállomány nagyon jól kiegészíti a nemesítési tevékenységünket.

A két különböző eredetű génekészlet egyesítése és kombinációja lehetővé teszi a genetikai fejlesztéseink felgyorsítását és erősíti a napraforgó vetőma-

országokban ez később történik meg, a helyi hatósági jóváhagyásoktól függően. A szántóföldi növényfajok üzletágunkkal történő integrációja az ügylet lezárulását követő hónapokban történik meg. Egyes területeken a teljes integráció egy kereskedelmi szezonnál többet vehet igénybe.

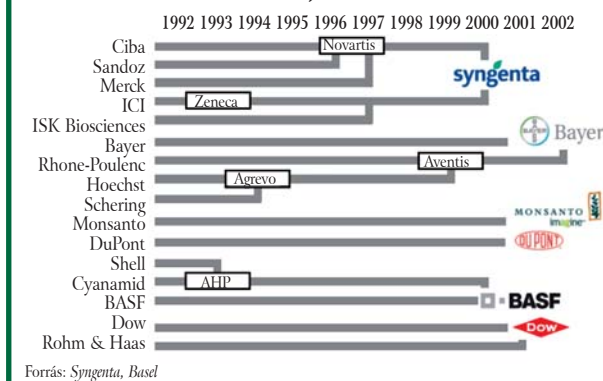
A tranzakció lezárásával a Syngenta teljes mértékben integrálja a Monsanto

napraforgó termékeit saját portfóliójába, és ezeket a hibrideket továbbra is elérhetővé teszi a felhasználók számára a jelenleg is meglévő forgalmazási csatornákon keresztül. Így termelőink a jövőben is részesülni fognak a Syngenta által kínált szélesebb termékskála és kiterjedt szolgáltatásainak előnyeiből.

A dinamikus, magas technológiai színvonalat képviselő Syngenta versenyképessége abban rejlik, hogy hatékonyan tudja szakértelmét, technológiai színvonalát egyik országból a másikba adaptálni. E stratégia sikerének kulcsa az erős K+F tevékenység, amely az új termékek, technológiák megjelenését állandóvá, illetve rendszeressé teszi. Hisszük, hogy az újonnan felvásárolt üzletág integrálásával még nagyobb terméspotenciálú és minőségű napraforgó hibrideket állítunk elő termelőink hasznára és megelégedésére.

Bíró János
marketing vezető
Syngenta Seeds Kft.

1. ábra: A Syngenta és iparági versenytársainak létrejötte

Forrás: Syngenta, Basel

gok terén a nemesítési tevékenységünk hosszú távú versenyképességét. A felvásárlás eredményeként Európában, Argentínában és az Amerikai Egyesült Államokban dolgozó mintegy negyven munkatárs csatlakozik a Syngentához.

A Syngenta a 2008-as 200 millió dollár feletti értékesítési árbevételével vezető szerepet tölt be a napraforgó vetőmagok piacán. Ez a felvásárlás teljes összhangban van azzal a stratégiai terünkkel, hogy erőteljes piaci pozíciót építsünk ki a fő növényfajok területén.

A hatósági jóváhagyásoktól függően a tranzakció várhatóan 2009 harmadik negyedévében zárul le. Egyes

Legfrissebb információk

Új menüpontokkal bővült a VSZT honlapja

Statisztikák

Tagjaink rendszeresen keresnek meg azzal a kéréssel, hogy nyújtsunk információt a vetőmagtermesztési és forgalmazási adatokról. Tematikus rendszerben könnyen kereshető módon összegyűjtöttük a VSZT adatgyűjtéséből és az MgSzH jelentéséből származó adatokat.

Amennyiben a keresett információk a közreadott adatbázisban nem találhatóak, akkor az ilyen irányú megkeresésekre továbbra is szívesen válaszolunk.

Az adatbázis kizárólag tagjaink számára érhető el a honlap jelszóval védett felületén.

Vetőmag újság cikkei kereshető formában

A honlapunkon elérhető Vetőmag újságokban megjelent cikkek könnyebb kereshetősége érdekében évekre lebontva tartalomjegyzéket helyeztünk el az oldalon, ill. tematikus rendszerben is összegyűjtöttük a cikkeket. (www.vszth.hu)

GOSZ-VSZT Őszi Búza

Posztregisztrációs Fajtakísérlet 2008-2009

A GOSZ-VSZT Posztregisztrációs kísérletek immáron harmadik éve kerülnek megszervezésre. A kísérletek fő célja a gazdálkodók objektív tájékoztatása a piacon fellelhető fajták tulajdonságairól.

Honlapunkon az Aktualitások között elérhető a 2009. évi GOSZ-VSZT Őszi Búza Posztregisztrációs Fajtakísérlet eredményeit tartalmazó kiadvány. (www.vszth.hu)

Pannon Búza Védjegy

A gabona termékpálya három meghatározó szakmai érdekképviselője (Gabonatermesztők Országos Szövetsége, Gabonaszövetség, Vetőmag Szövetség és Terméktanács) az idei évtől kezdődően elindította a Pannon Búza programot. A program célja a minőségi magyar búzatermesztés fellendítése, a kiváló minőségű árualap megteremtése. További információ a program hivatalos honlapján olvasható. (www.pannonbuza.hu)

Megkezdte munkáját a Fajtaoltalmi Nonprofit Kft.

A Fajtaoltalmi Nonprofit Kft., mely a fajtatulajdonosok megbízásából tevékenykedik a nemesítői jogok érvényesítése érdekében, megkezdte működését.

A szervezet felvette a kapcsolatot azokkal a fajtatulajdonosokkal, akik – tudomása szerint – a 2009. évi XXVII. (109/A 2/a-d.§) Törvény hatálya alá tartozó növényfajok őltalmazott fajtáival rendelkeznek.

Fajtaoltalmi Nonprofit Kft.

Ügyvezető igazgató:

Seprenyi István

Cím: 6726 Szeged, Melinda u. 5.

Telefon: 06-30/836-3121

A fajtaoltalmi jogok érvényesítésében történt változásról szóló részletes információkat és a fajtaoltalmi jogdíj mértékét tartalmazó közleményt megtalálja honlapunkon (www.vszth.hu).

Tiltólistás csávázószerek Európa számos országában

Európa számos országában tilos az inszekticidus csávázószerek használata, mivel ezekben az országokban úgy vélik, hogy a méhek rejtélyes és nagymértékű pusztulásáért ezek a csávázószerek felelősek. Néhány országban törekednek ezen intézkedések lazítására és próbálnak olyan szabályrendszert kidolgozni, mely lehetővé tenné a csávázószerek alkalmazását. Magyarországon jelenleg nincs érvényben semminemű tiltás az inszekticidus csávázószerek használatára. Honlapunkon (a szakmai hírek rovatban) találják az ESA összefoglalóját az egyes tagországi intézkedésekről, valamint az Olaszország által kibocsátott állásfoglalást a tiltás további fenntartásáról. (www.vszth.hu)

A Bizottság "rúgta" a GMO jelentésre

A cikk azzal a kérdéskörrel foglalkozik, hogy a Bizottság egyre csak halogatja, hogy a hagyományos vetőmagok esetében – hasonlóan az élelmiszereknél és takarmányoknál – GMO határértéket állapítson meg. Honlapunk Szakmai

hírek menüpontja alatt az Agra Europe augusztus 21-i számában megjelent cikk fordítása olvasható. (www.vszth.hu)

A COPA/COGECA a gabona szektor lehetséges válságára figyelmeztet

Az EU gabona piacán tapasztalható növekvő problémákkal szembesülve a COPA/COGECA levelet küldött a Bizottságnak, melyben a minden tagország számára elérhető nyilvános intervenszió mihamarabbi bevezetését szorgalmazza. A COPA/COGECA a gabona szektor lehetséges válságára figyelmeztet, melynek okai az alacsony gabonaárakban és a magas termelési költségekben keresendők. Cselekvés nélkül a termelés visszaeshet, melynek következtében jelentősen emelkedhetnek a gabonaárak, mely hatással van a takarmányárakra és így az EU állattenyésztésére, valamint az élelmiszerárakra, mindezt egy olyan időszakban, mikor az árak stabilitása létfontosságú. (Eredeti: COPA/COGECA Hírlevél, 2009. szeptember, elérhető a honlapon: www.vszth.hu)

104/2009. (VIII. 5.) FVM rendelet

A tájfajták állami elismeréséről, valamint vetőmagvaik előállítására és forgalmazására feltételeiről

A rendeletet a megjelent formában a VSZT nem támogatta, mivel több szempontból is aggályosnak találja. Az FVM irányába tett javaslatunk a honlapunk jelszóval védett felületén érhető el. (www.vszth.hu). A jogszabály szövege az FVM honlapján található (www.fvm.hu).

72/2009. (VI. 25.) FVM rendelet

A növény-egészségügyi feladatok végrehajtásának részletes szabályairól szóló 7/2001. (I. 17.) FVM rendelet módosításáról.

A módosítás fontos elemeket tartalmaz. A módosító rendelet 6. számú melléklete tartalmazza az EU-n belüli növény-egészségügyi információs dokumentumot, melynek – tagjaink visszajelzései alapján – nagy jelentőséget tulajdonítanak a külföldi kereskedelmi partnerek (az export-import dokumentációhoz szükséges). (www.fvm.hu)

Osszeállította:

A. E.

Nőtt a konvencionális vetőmag iránti kereslet

Miközben az elmúlt évtizedben a konvencionális vetőmageladások nagymértékben csökkentek, addig a konvencionális termékekért ígért magas ár továbbra is vonzza azokat a termelőket, akik ki tudják használni a helyzetet a vetési tervek alakításával. Joe Merschman, a Merschman Seeds elnöke erről az alábbiakat mondta: „Az elmúlt év jó példa volt erre, mikor sok szójatermelőt vonzott a vékánkénti 2,75 dolláros többletbevétel, és ezért váltott konvencionális vetőmagra.”

Annak ellenére, hogy a Merschman Seeds vetőmag értékesítéseinek csupán 6%-a konvencionális szója vetőmag, a cég megmarad azon termelők kiszolgálója, melyek konvencionális szóját keresnek az Asoyia alacsony linolsav tartalmú termékekhez.

„A magasabb árak mellett megfigyelhető egy enyhe emelkedés a konvencionális eladásokban, annak következtében, hogy egyes természetű területeken megjelentek a glifozát rezisztens gyomok. Ezen kívül néhány termelő kezdi rossz néven venni, hogy a több GM tulajdonsággal rendelkező vetőmagért többet kell fizetnie.”

„A termelők felismerése a magasabb árakról és a több GM tulajdonsággal rendelkező vetőmaggal járó költségekről oda vezetett, hogy néhányan váltottak és több konvencionális kukorica és szója fajtát használnak” - nyilatkozta az előző általános megállapítással egyetértve Brent Minett, aki a Becks Hybrids kísérleti menedzsere. Minett szerint a 1,8-2,2 dolláros vékánként ajánlott prémium következtében tavaly nőttek a cég eladásai konvencionális szójából.

A Kansas Állami Egyetem növénynevelője, William Schapaugh

Az USDA felmérése szerint 2009-ben az USA kukorica termesztő területének 15%-án nem GM kukoricát vetettek

segít megfelelni a keresletnek. Állami és magán kísérleteiben, 20 különböző nem GM (konvencionális) szója-fajta szerepel az állam keleti, észak, közép és délnyugati részein. „A gyártók / termelők egyre inkább a kon-

vencionális fajták kísérleti eredményei után érdeklődnek”- állítja.

(Eredeti cikk: *Non GM Seed Demand*; Karl Ohm; *Seed Today* 2009/III.)

Fordította:

Apostol Emilia

VETŐMAG SZÖVETSÉG SZAKMAKÖZI SZERVEZET ÉS TERMÉKTANÁCS LAPJA

Elérhetőség: Ruthner Szabolcs ügyvezető igazgató
1113 Bp. Ábel Jenő u. 4/b • Tel. 06-1-332-5755, Fax: 06-1-302-6507 • E-mail: vetomagt@hu.inter.net • Honlap: www.vszt.hu

Felelős szerkesztő: Hajtun György

Szerkesztő Bizottság: Dr. Balikó Sándor /elnök/ (Bóly Zrt) • Bíró János (Syngenta Seeds) • Blum Zoltán (Saaten Union)
Pavelka Árpád (ZKI) • Virágné Pintér Gabriella (Gabonakutató)

Kiadja: A Vetőmag Szövetség Szakmaközi Szervezet és Terméktanács

Felelős kiadó: VSZT ügyvezető igazgatója

És a lapszámunk az FVM támogatásával készült